

T.C. ADALET BAKANLIĞI Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
İnsan Hakları
Uluslararası Sözleşmeler
Cezai Adli Yardımlaşma
Hukuki Adli Yardımlaşma
Suçluların Geri Verilmesi
Hükümlülerin Nakli
Nafaka
Çocuk Kaçırma
Dış İlişkiler
Uluslararası Kuruluşlar
Heyet Ziyareti
Toplantılar
Uluslararası Sorunlar
Öneri ve Görüşler

Uluslararası Hukuk Bülteninin yargı mensupları ve çalışanları ile birlikte tüm hukuk camiasına faydalı olması ümidiyle, okuyucularımızın yeni yılını en içten duygularıyla kutluyor, mutluluk ve başarılar diliyorum.

Ahmet KAHRAMAN
Müsteşar

ARALIK 2009

YIL:2

SAYI:5

3 Ayda Bir Yayınlanır

İçindekiler

Editörden

BAŞYAZI

Ahmet KAHRAMAN

- Küreselleşme ve Hukuk**
Ergin ERGÜL
- Uluslararası Hukukta Doğrudan Tebligat Sorunu**
Abdullah CEBECİ

- 3 **An Unwritten Condition For Turkey**
Levent KURT
- 4 **Hükümlülerin Nakli Sözleşmesi ve Uygulama Aşamaları**
Mustafa DÖNEN
- 5 **AİHM Perspektifinde İade ve Sınırdışı İşlemlerin Varış Ülkesinin Yargılama Koşullarının Önemi**
Dr. Nevzat AKBİLEK
- 6 **The Retention of Personal Data and ECHR's Approach**
Nurullah YAMALI
- 7 **Reflections of The Proliferation of International Tribunals in International Criminal Justice**
Ayben İYİSOY
- 8 **İnsan Hakları Mahkemesi Çalışma Usulüne Genel Bir Bakış**
Tahsin TAŞKIN
- 9 **Eurojust (EJN) ve Adli İşbirliği Semineri**
- 10 **Adli İşbirliği Rehberleri**
Mustafa DÖNEN
- 11 **CEPEJ Web sayfamız Hizmetinizde**
- 12 **Yargı Hizmet Birimlerinin Yönetiminde Yeni Dönem**
Sinan YILMAZ
- 13 **Yargıtay Kararı**
(Suçluların Geri Verilmesinde Hususilik Kuralı)
- 14 **Heyet Ziyareti (Amerika)**
- 15 **UHDİGM İle Yazışmalarda Önemli Hususlar**
- 16 **UHDİGM'de Kadro Değişimi**

EDİTÖRDEN

uhdigm@adalet.gov.tr

Tüm okurlarımıza merhaba

Bundan önceki sayılarımızla ilgilenerek daha iyiyi bulmak adına yorumlarda bulunan ve yoğun iş gündemi içerisinde yazılarıyla katkıda bulunan tüm değerli dostlarımıza teşekkür ediyoruz.

Bültenimiz, Müsteşarımız Sayın Ahmet Kahraman'ın "Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler" konularına ilişkin duygu ve düşüncelerini ifade maksatlı yazıları ile başlamakta,

ve Uluslararası Hukuk alanında gelişmeleri duyurmak, görüşlerimizi paylaşmak ile faaliyet alanımızı tanıtmak yolunda devam etmektedir.

Bülten içeriğinde öncelikle, görev alanımızda yer alan konulara ilişkin makaleler bulunmaktadır.

Bu sayımız ile birlikte İngilizce dilinde yazılmış makalelere de bültenimizde yer vermeye başlamış bulunmaktayız. Bu sürecin devamı olarak bültenin gelecek sayılarının Türkçe ve İngilizce dilinde olmak üzere iki ayrı dilde yayımlanması hedefine doğru ilk adımı atmış bulunmaktayız.

Türkiye Adalet Akademisi ve Uhdıgm tarafından düzenlenecek "Uluslararası Adli İşbirliği ve Eurojust" konulu seminere ilişkin özet bilgiler verilmiş olup, gelecek sayımızda ayrıntılı bilgiler sunulacaktır.

Web sitemize son olarak eklenen ve önümüzdeki dönemde güncellemeler ile hukuk gündeminde kendine özel bir yer edineceğini düşündüğümüz "CEPEJ" sayfamız kısaca tanıtılmaktadır.

Geçmiş sayılarımızda bir kısmı yayımlanan ve uygulamalara yol göstermeyi amaçlayan "Adli İşbirliği Rehberleri" bu kez toplu olarak sunulmaktadır.

Mahkemelerin yeniden yapılanmasına ilişkin Bakanlığımız bünyesinde yapılan "Mahkeme Yönetimi" konusundaki önemli bir çalışmaya ilişkin tanıtım

yer almaktadır.

Ayrıca bültenin yargı mensupları ve çalışanları ile birlikte tüm hukuk camiasına ulaşması adına ilgili kurum ve kuruluşlar ile yapılacak her türlü işbirliği gayretinde olduğumuzu belirtmek isteriz.

Bültenimizin Web sayfası formatında yayımı devam etmekte olup, tüm sayılara ulaşım yanısıra konu ve yazar ismine göre arama yapılmasına imkan sağlayan Bülten web sayfamızda hizmetinize girmiş bulunmaktadır.

Öneri ve kritiklere daima açık olduğumuzu ve tüm meslektaşlarımızın yorum ve önerilerini arzu ettikleri uluslararası hukuk konulu çalışmalarını beklediğimizi bu vesile ile yenilemek isteriz.

T.C. ADALET BAKANLIĞI

UHDİGM

TEL: 90 (312) 218 78 21

FAKS: 90 (312) 219 45 23

06659 KIZILAY ANKARA

uhdigm@adalet.gov.tr

BAŞYAZI

Ahmet KAHRAMAN
Müsteşar

Saygıdeğer Okuyucu,

[Please, click for English text of leading article!](#)

Uluslararası toplumu oluşturan devletler, uluslararası kuruluşlar ve günümüz dünyasının yeni aktörleri olan çok uluslu şirketlerin, birbirleriyle ilişkilerinin siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel ve hukukî boyutları bulunmaktadır.

Gittikçe gelişmekte olan uluslararası hukuk, devletlerin menfaatlerine ek olarak, gerçek ve tüzel kişilerin haklarının da teminatını oluşturmaktadır.

Bu itibarla, uluslararası hukukun gelişmesi ve uyulması zorunlu kurallar haline dönüşmesi yolunda, biz hukukçulara önemli görevler düşmektedir.

Gerçekten de, evrensel norm ve standartların oluşması yanında, milli yargı düzenlerinin birbirleriyle irtibat kurması da, uluslararası hukuk sayesinde mümkün olabilmektedir.

Günümüz dünyasında; malların, sermayenin ve özellikle kişilerin serbest dolaşımı, soruşturma ve kovuşturma faaliyetleri yapılmasında ülkelerin adli makamları arasında hukukî işbirliğini, dolayısıyla ülkeler arasında sözleşmeler yapılmasını ve uluslararası kuruluşlarca bu konuların sistemli olarak takibini de beraberinde getirmektedir.

Günümüzde adli işbirliği, bir ülkedeki yargılamanın tamamlanması amacına hizmet etmesinin ötesinde, ülkelerin birbirleriyle hukukî ilişki düzeyinin de bir göstergesi haline gelmiş bulunmaktadır. Adli işbirliği alanında giderek taleplerin artması, yeni uluslararası sözleşmelerin akdedilmesini ve belirli alanlara yönelik uzmanlaşmayı zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca, geçen Haftanın Meclislerinde, devletimizin sorumluluklarında in-

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde devletimizin savunulmasında, iç hukuktaki sürece ilişkin bilgi ve belgelerin, süresinde ve etkili bir şekilde temin ve iletilebilmesi için, kurumsal çerçevenin daha da güçlendirilmesi gerekmektedir.

Bu sebeplerle, Bakanlığımız görev alanına giren konularda Ülkemiz ile diğer devletler ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişkilerin çağdaş standartlara uygun olarak, ileriye dönük plân ve programlar çerçevesinde yürütülmesi amacıyla 1993 yılında Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü (UHDİGM) kurulmuştur.

UHDİGM'in kurulmasından sonra, iletişim ve ulaşım araçlarının hızlı gelişimi, küreselleşme ve Ülkemizin diğer ülkelerle artan ilişkileri ile önemli bir artış göstermiştir. Uluslararası kuruluşlar ve bu kuruluşlar nezdinde oluşan norm ve standartların oluşumu, küreselleşme süreciyle hızlanmış olup, bunların yakından takibini de gündeme getirmiştir. Bu bağlamda, CEPEJ, GRECO ve OECD kapsamında yürütülen koordinasyon görevleri başta olmak üzere, Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletlere bağlı pek çok kuruluşla ilişkilerin aktif katılım sağlamak ve inisiyatif almak suretiyle yürütülmesi büyük önem arz etmektedir.

Uluslararası hukukun temelini ve Anayasamız gereği iç hukukumuzun bir parçasını teşkil eden, sözleşmelerin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar, uluslararası boyutta hızla devam etmektedir. Ülkemizin uluslararası hukuk alanında etkinliğinin sağlanması amacıyla sözleşmelere taraf olunması, sözleşmelerin gereğinin yerine getirilmesi ve hatta sözleşmelerin oluşumuna katkıda bulunulması yönünde her

Küreselleşme

Özellikle, soğuk savaşın sona ermesinin ardından yaygınlık kazanan siyasî ve ekonomik liberalleşme ile ulaşım, iletişim ve bilgi teknolojilerinde daha önce örneği görülmemiş gelişmelerin yol açtığı küreselleşme, dünyamızı adeta tek bir mēkan, popüler bir tabirle küresel bir köy haline getirmiştir. Diğer bir anlatımla, bilgi/bilişim/uydu/ağ teknolojileri aracılığıyla, adeta ulusal sınırların yıkıldığı yeni bir dünya oluşmuştur.

Küreselleşme günümüzde ekonomi, siyaset, teknoloji, kültür ve çevre gibi çeşitli alanlar yanında, özellikle hukuk alanıyla ilgili çok boyutlu bir olgu olarak görülmektedir.

Küreselleşme, toplum ve insan hayatının hemen hemen tüm yönlerini etkileyen olumlu ve olumsuz sonuçları ile genelde, karşı durulamaz ve birlikte yaşanılması zorunlu bir süreç ve sosyal bir gerçeklik olarak kabul edilmektedir.

Küreselleşmenin hem bir yığın fırsat hem de tehditler getirdiği açıktır. Amaç, bireyler, kurumlar, toplum ve insanlık olarak bu fırsatlardan azami ölçüde yararlanmak, tehditleri de küreselleşmenin sunduğu imkan ve kabiliyetleri en etkili şekilde kullanarak önlemek ve ortadan kaldırmak olmalıdır.

Hukukî küreselleşme

Hukuk hem küreselleşmeden en fazla etkilenen alanlardan birisi hem de bu sürecin en önemli itici güç ve motorlarından biridir. Ulusal hukukları etkileyen küresel hukuk metinleri, BM, OECD, Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Konseyi (AK) gibi örgütlerin adeta küresel/bölgesel yasama organı

Avrupa Konseyi(AK) gibi örgütlerin adeta küresel/bölgesel yasama organı gibi çalışan mekanizmaları bünyesinde hazırlanmakta olup, bu hazırlıklar sırasında çalışmalara ciddi katılım sağlayıp yön veren ülkeler hukukun küreselleşmesinden avantajlı çıkmaktadır.

Hukukun küreselleşmesinde öne çıkan en önemli alan " insan hakları ve hukukun üstünlüğü " dür. Hiçbir devlet 'benim iç işlerime karışamazsınız' argümanı ile insan hakları ihlallerine devam edememektedir.

Artık, bütün uluslar "evrensel" diye anılan kural ve standartları benimsemeye mecbur tutulmaktadır. Bu bakımdan, küresel çağda bir ülkenin uygarlıktaki yeri maddi ilerlemesi yanında, insan haklarını güvence altına alması ve gerçekleştirilmesi derecesi ile de ölçülmektedir. İnsan hakları adeta, siyasal meşruluğun temel ölçütü haline gelmiştir. Devlet artık, bu haklara dayandırılmalı ve bütün uygulamalarında bu hakları gözetmelidir. İnsan hakları, bireylerin ve toplumsal grupların bir arada yaşama iradesini birleştirerek genel bir hoşgörü, uzlaşma ortamı ve iç barış yaratan bir "üst " değer olarak kabul edilmektedir.

Gerçekten, küreselleşme hukuk devleti, demokrasi ve insan haklarını temel değer ve referans noktası yapmıştır. İnsan hakları, küreselleşme sayesinde bütün demokrasilerin konuştuğu ortak dil haline almıştır. Bir yandan da, temsili demokrasiden katılımcı demokrasiye (E-demokrasi) geçilmektedir. Buna karşılık, karapara aklama başta olmak üzere ekonomik ve malî suçlar, örgütlü suçluluk, yolsuzluk ve özellikle 11 Eylül saldırıları sonrası terör gibi önem kazanan bir kısım sınır aşan risk ve tehditlerle küresel mücadele bağlamında, özgürlük ve güvenlik sarkacında güvenlik lehine gelişmeler, insanlığın en önemli kazanımlarından insan hakları ve hukuk devleti ilkesini aşınma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmıştır.

Küreselleşme sürecine hukuk perspektifinden bakıldığında; uluslararası hukuk alanının genişlemesi ve evrimi sonucu küresel bir hukukun oluşmaya başladığı, ulusal hukukların da küresel norm ve standartların dayattığı reform sürecine girdiği görülmektedir. Ulusal hukukların, özellikle gelişmekte olan ülkelerin hukuk sistemlerinin daha yoğun yaşadığı "reform"un asıl nedeni, küresel suçlara küresel karşılık verme ihtiyacı ve küresel hukuk ve standartlara uyum sürecidir.

Hukuksal küreselleşmede süreçinde öne çıkan hukukî düzenlemeler şöylece sıralanabilir : (a) Bir dizi uluslararası kuruluşlar ve rejimler (örneğin, ticaret rejimleri, taşımacılık rejimleri, vb.; yine çok iyi bildiğimiz IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşlar). (b) Güç blokları (örneğin, NATO, bir güç bloğu olarak, birey üye devletlerin bağımsız karar alma olanaklarını sınırlamaktadır). (c) Uluslararası hukukun egemen devletler arasındaki ilişkileri düzenlemekten çıkarak, devletlerin egemenliğini sınırlar biçimde, bireyleri veya grupları koruyabilir ya da onları sorumlu kılabilir hale gelmesi.

Hukukî küreselleşme ve Türkiye

Türkiye'de hukukî küreselleşme Avrupa Birliği adaylığı süreci ile hız kazanmıştır. Anayasal ve yasal reformlar sonucu adeta sessiz bir hukuk devrimi gerçekleşmiştir. Adil yargılanma hakkının anayasal bir norm haline getirilmesi, ölüm cezasının kaldırılması, temel hak ve özgürlüklere ilişkin sözleşmelerin kanunlarla çatışması halinde sözleşme hükümlerinin uygulanmasının kabul edilmiş olması bu devrimin anayasal düzeydeki önemli yansımalarıdır.

Son dönemde, Türk Medeni Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu Türk Ceza Kanunu, gibi temel kanunlar bütünüyle değiştirilmiştir. Yeni Türk Ceza Kanununda, bireyin sahip bulunduğu hukukî değerlerle, hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınması, ceza kanununun amacı olarak belirlenmiştir. Böylece kanunun özgürlükçü karakteri vurgulanmıştır.

Uluslararası hukuk ve küresel adalet

Gezegimizin kaynaklarının adil dağılımına ve küreselleşmenin nimetlerinin dengeli bir şekilde paylaşımına katkıda bulunabilecek ve olumsuz etkilerini sınırlayabilecek en güçlü araç, ulus devletlerin yanı sıra uluslararası hukuk alanında ve uluslararası örgütlerde de, eskiden adalet denilen hukukun üstünlüğü ilkesinin geçerli ve etkin kılınması, ulusal mevzuatların uyumlaştırılması ile yargı sistemlerinin bağımsızlık, tarafsızlık ve etkinliğinin güçlendirilmesidir. Bunun için ise, zengin- yoksul, güçlü-zayıf, gelişmiş-gelişmekte olan, batılı doğulu, kuzeyli güneyli tüm insanlığın çıkarları ve iyiliğini gözetecek adil bir küresel hukukun ve kurumlarının oluşturulması uluslararası toplumun öncelikli gündemi ve en acil çabası olmalıdır. Bu amaçla, ortak bir adalet kavramında uzlaşmak gerekirse, tüm zamanların en büyük bilgelerinden ve küresel çağda hem Doğu hem de Batının saygıyla andığı evrensel değerlerden biri olan Mevlâna'nın şu adalet ve adaletsizlik tarifi en güzel ortak payda olacaktır : " Adalet nedir ? Ağaçlara su vermektir. Adaletsizlik nedir,

ULUSLARARASI HUKUKTA DOĞRUDAN TEBLİGAT SORUNU

Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd.

Genel Müdürlüğümüzün web sayfasında da yayımlanan "Hukuki Konularda Uluslararası Adli Yardımlaşma Taleplerine Uygulanacak Esaslara" ilişkin 01/03/2008 tarihli ve 63/1 sayılı Genelgede yurt dışına yapılacak tebligat ile ilgili bilgilere yer verilmiş ve uygulamada karşılaşılan sorunların çözümü amaçlanmıştır.

Yurt dışına yapılacak tebligatın kaynakları; 7201 sayılı Tebligat Kanunu (m. 25-28) ve Tebligat Tüzüğü (m. 36-47), ikili anlaşma veya çok taraflı sözleşmeler ile uluslararası adli yardımlaşma kurallarıdır.

Türkiye bir çok devlet tebligat taleplerinin yerine getirilmesi için iki taraflı adli yardımlaşma anlaşmaları imzalamış ve aynı zamanda bu konuda en önemli uluslararası kaynakları oluşturan 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Sözleşme ve 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî ve Gayriadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Sözleşmeye taraf olmuştur.

Yabancı devletlerde bulunanlara tebligat yapılabilmesi için öncelikle o devlet ile Türkiye arasında ikili anlaşma veya çok taraflı sözleşme olup olmadığının belirlenmesi gerekir. Eğer bu konuda bir anlaşma veya sözleşme varsa tebligat ilgili anlaşma veya sözleşme hükümlerine göre yerine getirilecektir. Tebligat talebinin iletileceği devlet ile Türkiye arasında bu konuda herhangi bir anlaşma veya sözleşme yoksa tebliğ, uluslararası adli yardımlaşmanın esasını teşkil eden karşılıklılık ilkesi çerçevesinde 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tebligat Tüzüğü hükümlerine göre yapılır.

Kural olarak, hukuki konularda adli makamlarca ve noterliklerce yurt dışında bulunanlara tebliği talep edilen evrak Adalet Bakanlığı aracılığı ile diplomatik yoldan, tebliğin yapılacağı devletteki yetkili makamlara ulaştırılır. Yabancı devletin yetkili makamı tarafından gerçekleştirilen tebliğ aynı yoldan Ülkemiz adli makamına iletilir. Doğal olarak bu yolla yapılacak tebligat işlemi uzunca bir süreyi almakta ve ilgililerin mağduriyetine neden olmaktadır. Burada karşımıza adli makamların yabancı ülkede bulunan gerçek ve tüzel kişilere herhangi bir makamı aracı kılmadan doğrudan doğruya tebligat yapıp yapamayacağı sorunu ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda da bahsedildiği gibi Türkiye 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Lahey Sözleşmesi ve 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî ve Gayriadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesine taraf bulunmaktadır. 1954 tarihli Sözleşmenin 1 ile 7nci maddeleri arasında tebligat konusu ele alırken 1965 tarihli Sözleşme, sadece tebligat konularını düzenlemektedir. 1965 tarihli Sözleşme, 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Lahey Sözleşmesine de taraf olan Devletler arasında özel nitelikte hükümler taşıması nedeniyle önceliğe sahiptir. Nitekim 1965 tarihli sözleşmenin 22. maddesinde (Türkiye gibi) her iki Sözleşmeye taraf olan devletler bakımından bu Sözleşmenin 1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair Sözleşmenin 1 ile 7nci maddeleri arasındaki hükümlerin yerini alacağı açıkça belirtilmiştir. Bu nedenle, her iki Sözleşmeye taraf olan devletler bakımından tebligat işlemleri 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî ve Gayriadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesine göre yerine getirilecektir.

09/07/1971 tarihli ve 1483 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan, 24/12/1971 gün ve 14052 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve kısaca 1965 tarihli Lahey Tebligat Sözleşmesi olarak anılan 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adlî ve Gayriadlî Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesi Türkiye yönünden 28/04/1972 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan sözleşmenin 10. maddesinde:

"Talep edilen devlet itiraz etmedikçe İş bu sözleşme:

a)Adli belgelerin yabancı memleketteki kişilere doğrudan posta vasıtası ile gönderilmesine,

b) Menşee devletindeki adalet görevlileri, devlet memurları veya devletin diğeer yetkili kişilerinin adli belgelere ilişkin tebligatı doğrudan talep edilen devletteki tebligatı yapmaya yetkili diğeer kimseler, devlet memurları veya devletin diğeer yetkili kişileri aracılığı ile yapılmasına,

c) Bir dava ile ilgili herhangi bir kimsenin adli belgelere ilişkin tebligatın doğrudan talep edilen devletin tebligat yapmaya yetkili kimseleri, devlet memurları veya devletin diğeer yetkili kişileri aracılığı ile yaptırmakta,

muhtar olmasına engel teşkil etmez"

hükümü yer almaktadır.

Bu hükümden de anlaşılacağı gibi; 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adli ve Gayriadli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesinin 10. maddesi uyarınca talep edilen devlet anılan Sözleşmenin bu maddesine herhangi bir çekince koyduğu takdirde bu devlette ikamet edenlere yönelik olarak adli makamlarca doğrudan tebligat yapılması mümkündür. Daha açık bir deyişle, örneğin Türk Adli Makamının, Sözleşmenin 10. maddesi hakkında hiçbir çekince koymamış bir ülkedeki gerçek veya tüzel kişiye doğrudan doğruya tebligat evrakı göndermesi söz konusu olacaktır.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir ki, Türkiye bu maddeye çekince koyduğu için "talep edilen devlet" olduğu durumlarda, yabancı ülkeden Türkiye'ye gönderilecek tebligat evrakı bakımından, yabancı adli makamların Türkiye içerisinde ikamet eden şahıslara doğrudan tebligat yaptırmaları mümkün değildir.

Buna karşın; Türkiye ile yakın işbirliği yapan Amerika Birleşik Devletleri, Arnavutluk, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, Birleşik Krallık (İngiltere, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda) İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, Japonya, Kanada, Letonya, Lüksemburg, Portekiz, Romanya, Slovenya gibi devletler 1965 tarihli Hukukî ve Ticarî Konularda Adli ve Gayriadli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesinin 10. maddesine herhangi bir çekince koymamışlardır. Bu yüzden örneğin Fransa' da ikamet eden muhataba bir Türk Mahkemesinden doğrudan doğruya iadeli taahhütlü posta yoluyla tebligat evrakı gönderilebilecektir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; doğrudan tebligat yapılabilecek ülkelere Türk Adli Makamlarının, tebliği istenen belgelerin Türkçe'si ile muhatabın dilinde yapılmış çevirisini, 184 numaralı form ekinde, Bakanlığımızı aracı kılmaksızın iadeli taahhütlü posta yolu ile doğrudan muhatabın adresine göndermesi mümkün bulunmaktadır. Ancak; Sözleşmenin amaçlarından biri de muhataba mümkün olduğu ölçüde

Konular

3

AN UNWRITTEN CONDITION FOR TURKEY
IN ITS ACCESSION TO THE EU

Levent KURT
Daire Başkanı

1. INTRODUCTION

Turkey passed from an Islamic empire to a secular nationalized state. This transformation known as westernization has been time-consuming and painful (Joseph, 2006;2). Young Republic of Turkey turned its face towards the west, seeing the EU as a modernization project. Until the recent times, Turkey did not change his stance and her movement towards the Union even though she lived some troubles in her relations with the EU.

This article examines that "Why Turkey is awaited for accession nearly a half century?" and what might be the reasons behind that. It was not neglected to write the main principles and mentality of the EU. In order to concentrate on the topic and better understanding, one needs to know historical background of the Turkey-EU relation. In this context, historical progress has been examined shortly details as far as its relevance with the main subject of the article.

the main subject of the article.

2. THE MAIN PRINCIPLES AND MENTALITY OF THE EU

It is claimed that Europe's relationship with the Turks was determined by hostility and warfare. This structure reinforced the creation of Europe's own identity (Zemni, 2002; 158-173). When Christendom was being politically broken under the Ottoman onslaught, the term of "Europe" began to be used frequently. "Europe" was an easier phrase to preach unity. Of course, this unity was focussed against Islamic military rival who was the Ottoman Turk. In those days, the Turks were considered as a power sent by God to scourge Christendom for its sins. In order to get rid of this evil, all was required was to repent and to unite. Especially, after 1453 this idea is used to reinforce the collective Europe (Newmann, 1999;44). Identity of 'Europe,' is based on a common cultural heritage; with basics in ancient Greece, Christianity, and Europe of Enlightenment (Muftuler-Bac,2000;26).

On the other hand, officially, The EU defined itself as a system of morals and actions based on freedom and democracy, as well as a recognition human rights basic liberties and the rule of law (The NSC Report, 2004;6). As a matter of fact, the Treaty of Amsterdam showed the EU's stance, when it stated: "The EU respect and does not prejudice the status under national law of churches and religious associations or communities in the member states." (EU Journal, 1997)

Likewise, the European Constitution underlines the importance of the union's values. Article 1-2 states: "The Union is founded on the values of respect for human dignity, liberty, democracy, equality, the rule of the law and respect for human rights, including the right of persons belonging to minorities." (The NSC Report, 2004;26) Treaty of Lisbon, which is signed in 13 December 2007, reaffirmed the same values (http://en.wikipedia.org/wiki/Reform_Treaty, 2007).

3. THE EU/TURKEY RELATIONS

3.1. Brief History of EU-Turkey Relations

Turkey's Europe interest goes back the early years of the EU. Having applied for associate membership in 1959, Turkey signed Ankara Agreement with EU in 1963 which was indented to make preparation for full membership (Joseph, 2006;3). It was eventually modified by the Additional Protocol in 1970 (McLaren, 200;119).

In 1974, Cyprus crisis injured Turkish-European relations. After the 1980 military coup, relations remained more or less frozen until the mid-1980s (Erdođdu, 2002). Then, with the returning of democracy in 1984, the Council accepted Turkish parliamentarians (Esfehani, 2003). Following the two Mediterranean enlargements of the EU (Joseph, 2006;3), Turkey applied for full membership in 1987 to reactivate the Association Agreement (Arıkan, 2004;268).

The Commission opposed it because of disputes with Greece and the lack of a solution to the Cyprus problem (EC Opinion, 1989). But the Commission did not discard the application altogether, instead it proposed a postponement for Turkey. In 1990, the Commission proposed the completion of the Custom Union. Despite the Greece opposition, eventually, on December 1995, the European Parliament approved the decision to conclude a customs union agreement with Turkey (Arıkan, 2004;269).

HÜKÜMLÜLERİN NAKLİ SÖZLEŞMESİ VE UYGULAMA AŞAMALARI

Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi

GENEL OLARAK:

Hükümlülerin nakli (transferi), hükümlünün hakkında kesinleşmiş mahkûmiyet kararına istinaden hüküm devletinde infaz edilmekte olan hürriyeti bağlayıcı cezasının tamamının veya bakiye kısmının, diğer bir devlette (Yerine getiren Devlet) infaz edilmek üzere her iki devletin anlaşması ve hükümlünün rızası çerçevesinde o devlete gönderilmesi olarak tanımlanabilir.

Hükümlülerin nakledilmesi ihtiyacı; Öncelikle, insani açıdan hükümlünün cezasını aile ve kültür ilişkisi bulunduğu, rehabilitasyon imkanlarından yararlanabileceği bir çevrede tamamlamasının uygun olacağı şeklindeki genel anlayış, diğer yandan devletler açısından ise, ülkeye göre %10-%40 arasında değişen oranlarda yabancı mahkum bulunması ve yabancı mahkumun infazının zorluklar içermesi ve hapishanelerin kapasite sorunundan kaynaklanmaktadır.

Hükümlü naklinin yapılmasına dayanak olarak; talep eden ve muhatap ülkeler arasındaki hukuki ilişkinin mahiyetine göre; her iki ülke "Hükümlü Nakline Dair Avrupa Sözleşmesi"ne (HNDAS) taraf ise buna göre, bu sözleşmeye, taraf olmayanlar bakımından iki ülke arasında geçerli "İkili Sözleşme"ye, herhangi bir sözleşmeye taraf olmayan ülkeler için "Mütekabiliyet" kuralı gereğince işlem yapılmaktadır.

Mütekabiliyet kuralına atf yapılması nakil işlemlerinin her iki tarafın karşılıklılık ilişkisi çerçevesinde serbestçe düzenleyecekleri anlamına gelmeyecektir. Her şeyden önce ülkemizde 3002 sayılı yasa ile nakil taleplerinin nasıl düzenleneceği belirtilmiştir. Ayrıca uluslararası hukuk ve bu hukukun konu ile ilgili en geniş kabul görmüş olan çok taraflı sözleşmeleri de uygulamada göz önünde bulundurulacaktır.

Birçok sözleşme metnine ilham veren ve bu nedenle şablon metin telakki edilen 21.03.1983 tarihinde Strasbourg' ta imzaya açılan Avrupa Konseyinin 112 sayılı "Hükümlü Nakline Dair Avrupa Sözleşmesi"ne (HNDAS) Avrupa Konseyi üyesi 46 ülkeye ek olarak üye olmayan 18 ülke olmak üzere 64 ülke tarafından imzalanarak onaylanmıştır. Söz konusu sözleşme, içeriği ve taraf olan ülkeler bakımından en çok kabul görmüş nakil sözleşmesi durumundadır. Bu özellikleri ile pek çok ikili sözleşmenin hükümlerine de ilham kaynağı olmuş ve olmaya devam etmekte olup, mütekabiliyet kuralının uygulanmasında da hükümleri dikkate alınmakla geniş bir uygulama alanı bulmaktadır. Bu sebeplerle biz de hükümlü nakline ilişkin açıklamalarımızı bu sözleşmeyi temel alarak yapmaya çalışacağız.

Hükümlülerin Nakline Dair Avrupa Sözleşmesi (Sözleşme) toplam 25 maddeden ibarettir. Türkiye sözleşmeyi 1985 yılında imzalamış, uygun bulunmasının ardından 1988 yılında yürürlüğe girmiştir. Türkiye tarafından sözleşmeye üç çekince bildirilmiştir. 1- Tüm yazışmalar diplomatik kanaldan yapılacaktır. 2- Nakle esas ve diğer tüm yazışma evrakı Türkçe tercümesi ile birlikte iletilecektir. 3- Nakil masrafları mevzuatımıza uygun olarak infaz devleti veya her iki tarafın anlaşması halinde hüküm devleti tarafından ödenebilecektir.

Hükümlülerin Nakli Sözleşmesi öncesinde CYMDKAS hükümlülerin nakline olanak sağlayan hükümleri nedeniyle bir dönem için bu boşluğu dolduran bir görev ifa etmiştir. Ancak gerek karmaşıklığı gerekse uygulama zorlukları nedeniyle daha sonrasında HNDAS imzalanmıştır. CYMDKAS esasen iki ayrı mekanizma içermekte olup, bunlardan birincisi bir devletin diğer bir devletten karar infazını isteyebilmesi, ikincisi ise devam etmekte olan bir infazın devralınması talebi yani hükümlü naklidir. HNDAS ise yalnızca hükümlü nakline ilişkin bir sözleşmedir.

Anılan Sözleşme ve ikili sözleşmeler yanında hükümlülerin nakline dair işlemlerin hukuki dayanağını, 08/05/1984 tarih ve 3002 sayılı "Türk Vatandaşları Hakkında Yabancı Ülke Mahkemelerinden ve Yabancılar Hakkında Türk Mahkemelerinden Verilen Ceza Mahkûmiyetlerinin İnfazına Dair Kanun ve Bakanlığımız 69/1 sayılı genelgesi oluşturur.

HNDAS ile 3002 sayılı kanun aynı konularda hükümler içermekte olup, bazı hükümler açısından ise birbirine aykırı hükümler bulunmaktadır. Sözleşme nakil için bakiye 6 ay, kanun ise 1 yıl bakiye hürriyeti bağlayıcı ceza kalmış olmasını öngörmektedirler. Bilindiği üzere, Anayasamızın 90. maddesi gereği usulüne uygun olarak yürürlüğe giren uluslar arası sözleşmeler kanun hükmündedirler. Sözleşme ve kanunun çatışması halinde öncelik ve sonralık ilişkisi incelendiği kanunun 1984 tarihinde, sözleşmenin 1988 tarihinde yürürlüğe girdiği göz önüne alındığında çatışma durumunda sözleşme hükümleri geçerli olacaktır.

Ülkemiz bakımından hükümlü nakline ilişkin yapılan uygulamalar incelendiğinde, yıllara göre sırasıyla 32 (2005), 34 (2006), 31 (2007), 48 (2008), 13 (2009) hükümlünün ülkemize nakli gerçekleşmiş, buna karşılık 1(2005), 1(2006) yılında olmak üzere son beş yılda sadece 2 kişi

ülkemizden yurtdışına nakledilmiştir. Nakle konu olan suçlar sıralamasında ise en başta ve büyük oranda "Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı", ikinci olarak "Kasten veya Taksirle Adam Öldürme", ve diğer suçlar "Dolandırıcılık, Gasp, Hırsızlık, Tecavüz" gelmektedir.

Uygulamada karşılaşılan sorunların başlıcaları;

- 1- Uluslararası Kuruluşlar düzeyinde Sözleşmenin uygulanması, üye ülkelerde yapılan uygulamalar ve istatistikler konusunda ayrıntılı çalışmalar bulunmamaktadır.
- 2- Nakil işlemlerinin uzunluğu: Nakil işlemleri genel olarak 1 yıldan 3 yıla kadar uzayabilen bir süreçten oluşmaktadır. Bu sürecin uzamasında nakil için gerekli evrakların temin edilmesi önemli bir yer tutmaktadır.
- 3- Devletlerin politikaları: Genel olarak devletlerin birbirlerinin infaz rejimi hakkında bilgi düzeyleri yeterli bulunmamaktadır. İşlem gören pek çok nakil talebi olmakla birlikte sürecin sonunda hüküm devleti yerine getirecek devletin infaz süresini yeterli bulmadığı takdirde nakle onay vermemektedir.
- 4- Sözleşmenin yanlış veya eksik uygulanması: Bazı devletlerin zaten sözleşme içerisinde yer alan konular hakkında garanti talep ettikleri, bazı devletlerin ise çekinceleri dikkate almadıkları gözlemlenmektedir.
- 5- Nakil masraflarının karşılanması konusu sorun oluşturmaktadır.
- 6- Beden veya Ruh sağlığı bozuk olan hükümlülerin nakledilmesinde zorluklar bulunmaktadır.

Diğer pek çok adli işbirliği sözleşmesinde olduğu gibi HNDAS da hükümlü nakline ilişkin adli yardımlaşmanın ülkelerin belirleyeceği merkezi makamları aracılığı ile ilgili ülkenin iç mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirileceği hükme bağlanmıştır. Buna göre, gerek yabancı makama gönderilen, gerek yabancı makamdan gelen talepler merkezi makamlar tarafından gerçekleştirilecektir.

İlgili devletlerle yazışmalar HNDAS'a konulan çekince gereği diplomatik kanaldan gerçekleştirilmektedir. Yani ilgili ülkeye ilişkin yazışmalar Adalet Bakanlığı tarafından Dışişleri Bakanlığı aracı kılınmak suretiyle gerçekleştirilmektedir.

NAKİL AŞAMALARI ve YAPILAN İŞLEMLER

Süreç, safha ve aşamaların uygulamaları, hükümlü ve yakınlarının takibi açısından tanımlanmasında yarar görmekteyiz.

İçerikler

5

AİHM PERSPEKTİFİNDEN TERÖRLE MÜCADELE KAPSAMINDA İADE VE SINIRDIŞI İŞLEMLERİNDE VARİŞ ÜLKESİ YARGILAMA KOŞULLARININ ÖNEMİ

Dr. Nevzat AKBİLEK
Tetkik Hâkimi

Sınırdışı veya iade durumlarında varış yeri ülkesindeki yargılama koşulları daha önceleri de tartışılan konulardır. Bununla birlikte 11 Eylül saldırılarından sonra özellikle terörle mücadeleye ilişkin batı ülkeleri ceza ve ceza usul yasalarında Amerika Birleşik Devletleri'nin kabul ettiği teröre karşı global savaş (Global War on Terror(1)) konsepti kapsamında yapılan müthiş hızdaki değişimlerden sonra(2) konunun terör zanlı/suçluları bakımından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi perspektifinden nasıl değerlendirildiğinin önemli olduğunu düşünmekteyiz.

Söz konusu değişikliklerle terörle mücadele amacıyla bir çok ülkede soruşturma ve yargılama kuralları ve makamları istisnai düzenlemelere tabi olmuştur. Örneğin ABD'de Başkan Bush, 13 Kasım 2001 tarihli bir başkanlık yönetmeliği ile (Executive Order), terörizme destek veya katılımından şüphelenen tüm yabancıları yargılamakla görevli özel yetkili askeri mahkemeleri (özel yetkili bir askeri komisyon) kurmaya karar vermiştir. Bu usulde yargılama gizli olarak yapılabilen, saniğe kendisi için ordu tarafından seçilen avukatı değiştirebilme imkânı verilmekte fakat bu sonucunu "savunma sırrı" şeklinde nitelenmiş bilgilerin sunulduğu

oturularda Mahkemeye katılamamakta, ayrıca bu Komisyonun verdiği kararlara karşı sivil bir yargı yoluna başvuru imkânı bulunmamaktadır. Bu özel yetkili askeri komisyon önünde bir şahsı mahkum etmeye yeter delilin ölçütü gevşetilmiş ve "her türlü şüpheden uzaklık" ilkesi yerine "makul bir kişi için ikna edici olması" yeterli görülmüştür. İngiltere'de de "Anti-terrorism, Crime and Security Act 2001" ile İçişleri Bakanı'na "makul şüphe" kriterine göre ve normal adli makamlar önünde kabul edilebilir olmayan kanıtlarla belirlediği yabancı kişilere uluslararası terörist zanlısı sertifikası verme ve bunları belirsiz süreli genişletilmiş gözaltına alma yetkisi verilmiştir. Bu sertifikalara karşı zanlılara Özel Göç İtiraz Komisyonu'na (Special Immigration Appeals Commission "SIAC") başvuru hakkı verilmiştir(3) .

İncelememizin konusu olan sorunu şöylece somutlaştırabiliriz; bir terör şüphelisinin/sanığının iadesine veya sınırdışı edilmesine karar verecek olan Avrupa ülkesi ulusal mahkemesi, varış yeri ülkesindeki yargılama koşullarını dikkate almalı mıdır?

Oldukça önemli olan bu sorun Avrupa Konseyi'nde de tartışmalara neden olmuştur ve özellikle 11 Eylül 2001 saldırılarından sonra alınan teröre karşı istisnai önlemlerle ilintilidir. Soruyu bir başka şekilde de sormamız mümkündür; bir Avrupa ülkesinin, bir terör şüphelisini/sanığını teröre karşı önlemler bağlamında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile uyumlu olmayan istisnai usul hükümleri kabul etmiş olan -örneğin ABD gibi- bir ülkeye iadesi/sınır dışı etmesi mümkün müdür? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu konuya yaklaşımı 11 Eylül saldırılarından sonra değişmiş midir?

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu konuya ilişkin 11 Eylül olayları öncesi bakış açısını Chahal-İngiltere davasında bildirmiştir. Bu olayda İngiltere adli makamları, talep edenin İngiltere toprakları üzerinde bulunmasını ulusal güvenlik ve özellikle de terörle mücadele nedeniyle kamu yararına aykırı bulmuş ve onu terörist eylemler hakkında bilgi alınmak amacıyla işkenceye uğrama riski bulunan Hindistan'a sınırdışı etme kararı almışlardır. İngiliz Hükümeti, şahsın kötü muameleye uğrama riski bulursa bile, sınırdışı etmenin ulusal güvenliği korumak açısından gerekli olması durumunda, AİHS 3. maddenin üye Devlete zimni izin içerdiğini savunmuştur(4) . Mahkeme, Hükümetin görüşlerini şu cümlelerle reddetmiştir: " AİHS 3. madde demokratik toplumların temel değerlerinden birine vakfedilmiştir. Mahkeme, devletlerin, çağımızda toplumlarını terörist şiddetten korumak konusunda karşılaştıkları muazzam zorlukların tamamen bilincindedir. Bununla birlikte, bu faktörlerin hesaba katılması halinde dahi, kurbanın davranışları ne olursa olsun, Sözleşme işkenceyi, insani olmayan veya küçültücü ceza veya uygulamaları mutlak bir şekilde yasaklamaktadır. 3. madde sınırlama öngörmemektedir. Bu konuda Sözleşme'nin ve 1 ve 4. Numaralı Protokollerinin norm içeren maddelerinin aksine 3. madde, 15. maddeye göre, ulusun hayatını tehdit eden tehlike durumunda dahi hiçbir derogasyona maruz kalmamaktadır.(5) " Mahkeme, 3. maddede bildirilen kötü muamele yasağının, terörizmle bağlantılı sınırdışı etme konularında da aynı derecede mutlak olduğu sonucuna varmıştır. Böylece, bir kişinin başka bir ülkeye sınırdışı edilmesi durumunda 3. maddeye aykırı muameleye maruz kalacağına dair ciddi ve doğrulanmış gerekçelerin olduğu her sefer, Üye Ülkenin bu kişiyi söz konusu kötü muameleden koruma sorumluluğunu yüklediği kabul edilmiştir(6) .

[devamı için tıklayınız....](#)

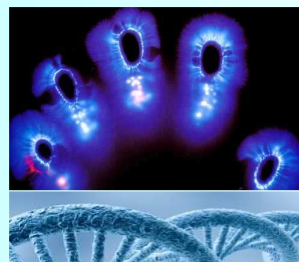

THE RETENTION OF THE PERSONEL DATA AND THE ECHR'S APPROACH

Nurullah YAMALI
Tetkik Hâkimi

'The retention by national authorities of personal data, such as fingerprints and DNA samples, of individuals that are suspected but not convicted for crimes, is a blatant breach of Article 8. It can never be justified under the second paragraph of the provision, no matter how important reasons

**of national security are involved'.
Discuss.**

INTRODUCTION

The United Kingdom Government acknowledged that, 7.39 percent of the UK population has DNA profiles retained on the National DNA Database. It means that, "the database contains 4.5 m profiles, 750,000 belonging to person's under 18 and around 182,000 retained are of those who have been arrested but not charged". In recent years, just like UK, so many countries in the world have established DNA databases in order to fight against crime. It is a fact that, these profiles can be defined as perfect tools in struggle with crime, since "it helps to identify offenders, make earlier arrests, secure more convictions and provide critical investigative leads for police investigations." Although all these benefits, it has raised some difficult issues, such as respect for privacy. Indeed, the retention of the DNA samples of the persons constitutes a serious interference with their privacy. According to the European Court of Human Rights (ECtHR), "the protection of the personal data, particularly medical data, is of fundamental importance to a person's enjoyment of his or her right to respect for private and family life."

Barry Steinhardt, Associate Director of American Civil Liberties Union's Program on Technology and Liberty, expresses the seriousness of the issue with these words: "While DNA databases may be useful to identify criminals, I am skeptical that we will ward off the temptation to expand their use. In the last ten years alone, we have gone from collecting DNA only from convicted sex offenders to now including people who have been arrested but never convicted of a crime." Today in all countries, it seems to be justifiable to retain the fingerprints and DNA samples, taken from convicted persons, especially from sex offenders. More specifically the question is that, can a state retain the fingerprints and DNA samples which are taken from the persons that are suspected but not convicted for crimes? Or does it constitute a violation of right to privacy?

This paper will assess the retention of fingerprint and DNA samples in the perspective of private life. I think that, brief information about the fingerprints and DNA samples will be helpful to understand their legal aspect so first I will try to give some information related to use of fingerprints and DNA samples in criminal investigations. Thereafter, this work will deal with in an order, the general approach to the retention of fingerprints and DNA samples of non-convicted persons and the approach of the ECtHR to the issue. Since the debate concentrate on the retention of DNA samples rather than of fingerprints, this paper will focus on the retention of DNA samples.

I-THE USE OF DNA SAMPLES AND FINGERPRINTS IN CRIMINAL MATTERS

A DNA database has been defined as "a storehouse of genetic records which law enforcement agencies use for criminal identification purposes." DNA samples contain a unique personal data and it cannot be used only for criminal identification purposes, but also they can be used for "familial searching, identifying genetic relationships and assessing likely ethnic origin." The agencies identify the offenders by matching these samples with the unidentified ones collected from crime scenes. The DNA exists almost in every cell in the body, thus it can be easily obtained from the biological samples left by the offenders such as hair, skin, blood, urine, saliva and sperm. The method of using DNA in personal identification was invented in 1984 and the process named as "DNA fingerprinting", and it was first used in a criminal matter in England to identify a suspect in two unsolved murders. In the course of time, the use of DNA samples in criminal investigations has expanded and today it is described as, the most revolutionary and useful tools for security forces.

Two thousand years ago, first the Chinese used the fingerprints as a signature for legal documents and confessions, and in 1684, the use of fingerprints for identification was recorded for the first time. It had become a practical tool for the criminal investigations just after a German researcher has proven that, the fingerprints do not change over time. Today the UK and the US use a special classification system for taking and filing fingerprints in criminal investigations which was described by Edward Henry in 1897. As evidence, the fingerprints have a great importance and dependability for criminal investigations, since they are unique to each person.

REFLECTIONS OF THE PROLIFERATION OF INTERNATIONAL TRIBUNALS IN INTERNATIONAL CRIMINAL JUSTICE

Ayben İYİSOY
Tetkik Hâkimi

INTRODUCTION

Along with the increase of the communication and transportation means, information technologies and thereby the rapid globalization of the world international law has made a considerable progress in the second half of the twentieth century. The appearance of new international players, such as commercial, financial and ideological pressure groups and various international organizations has led to a more proactive international society.

'Besides the International Court of Justice (ICJ)...many regional judicial and specialized tribunals [namely] the International Tribunal for the Law of the Sea, the European Court of Human Rights, the Court of Justice of the European Union and its first-instance tribunal, the Inter-American Court of Human Rights and its Commission, the African Court of Human and Peoples' Rights...' have been established. Many specialised agencies, ad hoc and standing dispute settlement mechanisms have been created.

The reflections of this globalization trend also bore its fruits in international criminal justice. The peoples of the world became more aware and reactive to the problems of their peers throughout the world and this trend brought a new understanding of human rights and human responsibility especially in terms of the techniques to cope with the infringements of the basic humanitarian values. The lessons from history though quite late had been taken and the determination for challenging impunity for the most flagrant crimes such as genocide, war crimes and crimes against humanity embodied the proliferation of international criminal courts on the way paved by the Nuremberg and Tokyo Tribunals.

After the Second World War and the cold war era, the 1990's witnessed the establishment of the two ad hoc tribunals: International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) in 1993 and its peer International Tribunal for Rwanda (ICTR) in 1994 both of which are established pursuant to Resolutions of the Security Council under Chapter VII powers of the United Nations Charter. 'There is no doubt that the creation of the two ad hoc tribunals accelerated the elaboration of a statute for a universal court, which resulted in the adoption of the Statute of the International Criminal Court (ICC Statute) in 1998.' Their creation is followed by the internationalized panels established by Security Council Resolutions like Kosovo, Sierra Leone, East Timor and Cambodia in order to bring the alleged perpetrators before justice. These were mixed tribunals consisting of international judges besides national judges of those regions. According to Pocar '...They can not ... said to be truly national courts either, in the light of the involvement of the United Nations and the participation of internationally appointed judges, they are nevertheless better characterized as national tribunals, with international participation and supervision.' Therefore it is better to mention ICTR, ICTY and ICC as purely international criminal tribunals at present.

These international criminal courts, mainly endowed with jurisdiction over the most egregious crimes such as war crimes, crimes against humanity and genocide along with several other specialised international courts institute multivariable international fora at present. However this growth intrinsically shelters its own adverse side effects inside. I would like to discuss these side effects and to what extent they represent a threat to the coherence and legitimacy of international criminal law by firstly putting the possible side effects of proliferation and then arguing whether or not they form a threat.

THE PROS AND CONS OF PROLIFERATION

When we mention the proliferation of international courts, the major risk that may be easily discerned is the issue of 'overlapping jurisdiction.' 'The existence of several fora capable of exercising jurisdiction over a single dispute' without having adequate rules in their statutes for dealing

with overlapping jurisdiction also includes the so-called risk of 'forum shopping'. The overlapping jurisdiction problem has a twofold dimension in International criminal law. First dimension is the overlapping jurisdiction between the the national and international courts.

[...Click for full text!](#)

**AİHM ÇALIŞMA USULÜNE GENEL BİR
BAKIŞ**

Tahsin TAŞKIN
Tetkik Hâkimi

GENEL OLARAK:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM), Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) kapsamındaki bir hakkının ihlal edildiğini iddia eden gerçek kişiler, hükümet dışı örgütler ve birey toplulukları kişisel başvuru yapma hakkına sahiptirler. Sözleşmenin 1. maddesinde '...taraf devletler kendi yetki alanına bağlı her kişiye..' ibaresi yer aldığından, bir devlet aleyhinde başvuruda bulunmak için o devletin vatandaşı olmak şart olmayıp, kişiyle o devlet arasında hukuki veya fiili bir bağ olması yeterlidir. Bir başvurunun hükümet dışı bir örgüt veya bir bireyler grubu tarafından yapılması halinde, başvuru bu örgütü veya grubu temsil etmeye yetkili gerçek kişiler tarafından yapılır. Sözleşmenin 33. maddesi gereğince sözleşmeciler devletlerden biri de diğer bir sözleşmeciler devlet aleyhine AİHM'e başvuruda bulunabilmektedir.

İçtüzüğün 47. maddesi gereğince başvuru, AİHM Yazı İşleri Müdürlüğü'nün kapsamını belirlediği başvuru formu ile yapılır. Başvuruda, başvuru kişinin adı, doğum tarihi, milliyeti, cinsiyeti, mesleği ve adresi; temsilcisi varsa, temsilcisinin adı, mesleği ve adresi; aleyhine başvuru yapılan Sözleşmeciler Taraf Devletinin veya Devletlerin adı; maddi olaylara ilişkin az ve öz bir beyan;.. gibi hususlar yer almalıdır.

Sözleşmenin 35. maddesi gereğince, ancak iç hukuk yollarının tüketilmesinden sonra ve kesin karardan itibaren altı aylık süre içinde Mahkeme'ye başvurulabilir. Mahkeme, başvurunun imzasız olması, başvurunun Mahkeme tarafından daha önce incelenmiş olması, başvurunun sözleşme ve protokoller dışında kalmış, açıkça dayanaktan yoksun veya başvuru hakkının suiistimali mahiyetinde olması durumlarında başvuru hakkında kabul edilemezlik kararı verir.

Mahkemenin Yapısı:

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi taraf devletlerin parlamentoları tarafından seçilen birer yargıç görev yapmaktadır. Yargıçlar 6 yıllığına seçilirler, ikinci kez seçilmeleri mümkündür, 70 yaşına geldiklerinde görev süreleri sona erer. Günümüz itibarıyla AİHM'de 47 yargıç bulunmaktadır. Her yargıç, kendi devletiyle ilgili olarak yapılan başvurularda daire ve büyük daire oluşumunda mutlaka yer almaktadır.

Mahkeme, önüne gelen başvuruları incelemek üzere 3 yargıçlı Komiteler, 7 yargıçlı Daireler ve 17 yargıçlı bir Büyük Daire şeklinde toplanır. Mahkeme bünyesinde görev yapan 5 Daire, çok sayıda komite bulunmaktadır.

Mahkemenin bir yazı işleri müdürü bulunmaktadır. Mahkeme bünyesinde ayrıca yazı işleri müdürünün denetiminde, her taraf devletten uzman hukukçular görev yapmaktadır. Bu hukukçular raporör olarak çalışmakta ve karar tasarımlarını hazırlamaktadırlar. Uzman hukukçuların sayısı o ülkenin Mahkemede olan dosya sayısı ile orantılı olarak değişmektedir. 2009 yılı itibarıyla AİHM'de 45 (bu rakam zamanla değişebilmektedir) Türk uzman hukukçu bulunmaktadır. Türkiye'den gelen davalarda, kural olmamakla birlikte, Türk hukukçular görev yapmaktadır. AİHM bir ülkeden gelen başvuruları erkene alıp bitirmek istediğinde o ülkeden çok sayıda hukukçu alabilir.

Mahkemenin başvuru inceleme usulü :

Mahkeme, incelemeye hazır duruma gelen başvuruları sırasıyla ele alır. Bununla beraber Mahkeme, belirli bir başvuruya öncelik tanınmasına karar verebilir. Uygulamada genellikle yaşam hakkına ilişkin başvurular öncelikli olarak incelenmektedir. İktüzüğü'nün 49. maddesine göre, AİHM'e 34. madde kapsamında bireysel başvuru yapıldığında, davayı görmesi için kendisine havale edilen Bölümün Başkanı, başvuruyu inceleyecek olan bir Raportör Yargıç görevlendirir. Raportör yargıç, başvuru için görevlendirilen uzman hukukçulara nezaret ederek dosyadaki eksiklikleri tamamlar, eksik gördüğü belgeler varsa taraflara süre vererek bu belgelerin tamamlanmasını isteyebilir.

Raportör yargıç; başvurunun bir Komite tarafından mı yoksa Daire tarafından mı ele alınacağına karar verir. Dosyanın kabul edilebilirlik incelemesinin komite tarafından yapılmasına karar verirse dosyadaki maddi olayların özeti ve kabul edilebilirlik hakkındaki görüşü ile birlikte dosyayı komiteye sunar. Komite, yaptığı inceleme sonucunda kişisel başvurunun daha fazla incelemeyi gerektirmediğini kanaatine varırsa, oybirliği ile dosyanın kabul edilemezliğine veya kayıttan düşürülmesine karar verebilir. Bu karar 'decision' formatındadır ve kesindir. Komite böyle bir karar vermediğinde dosya, Dairenin önüne gelir.

Raportör yargıç, başvurunun Daire tarafından incelenmesine karar verirse, dosyanın özeti, kabuledilebilirlik hakkındaki görüşü, Sözleşmeye göre doğan sorunlar ve gerek görürse dosyanın esası hakkındaki geçici görüşü ile birlikte dosyayı Daireye sunar. Daire, müzakereleri sırasında, Raportör Yargıcın sunduğu raporu dikkate alır. Daire, başvurunun kabuledilemez olduğuna ve davanın düşmesine hemen karar verebilir veya, başvurudan, maddi olaylarla ilgili olduğunu düşündüğü ilave bilgi, belge veya diğer materyalleri sunmasını isteyebilir veya Sözleşmeciler Devlete başvuruyu tebliğ edip (daha önceki aşamada tebliğ edilmemişse) başvuru hakkındaki görüşlerini bildirmeye davet edebilir.

Daire çoğunlukla başvuruları dosya üzerinden inceler ve Daire müzakereleri kural olarak gizli yapılır. Daire, kabuledilebilirlik kararı vermeden önce, tarafların talebi üzerine veya kendi isteği ile duruşma yapmaya karar verebilir. Bu durumda Daire aksine karar vermedikçe taraflar; başvurunun esasıyla ilgili sorunlar hakkında görüşlerini bildirmeye davet edilirler. Duruşmaya başvuran veya temsilcisi ile taraf devletin temsilcisi katılır. Duruşmalı oturumlar kamuya açık olarak yapılır.

Başvuru hükümete tebliğ edildiğinde savunma için 6 hafta süre verilir. Hükümet sürenin yetmediğini belirterek ek süre talep ederse ikinci kez 6 haftalık süre verilir. Bu süre de yetmezse 3. kez süre istenebilir. Ancak bunun kabulü için çok önemli mazeretlerin ileri sürülmesi gereklidir ve kabulü zordur. Kabul edilirse 6 hafta değil daha kısa bir süre verilmektedir. Taraflardan birine ek süre verildiğinde diğer tarafa da aynı süre verilmiş olmaktadır.

Daire, yaptığı inceleme sonucunda başvurunun kabul edilemez olduğuna karar verirse dava sona erer. Daire kabuledilebilirlik kararı da verebilir. Bu karar, davanın kabul edildiği anlamına gelmez, sadece başvurudaki iddiaların incelemeye değer görüldüğünü gösterir ve bu yönüyle, bizdeki iddianamenin kabulü kurumuna benzerlik gösterir, farklı yanı ise incelemenin başında karar verme zorunluluğu olmamasıdır. Kabuledilebilirlik kararı yalnızca Daire tarafından verilebilir. Komitenin böyle bir yetkisi yoktur. Uygulamada Daire çoğu zaman kabul edilebilirlik ve esas incelemesini birlikte yapmaktadır. Daire, incelemenin her aşamasında dosyanın kabul edilemez olduğuna karar verebilir. Kabuledilebilirlik kararı verilmesinden sonra Raportör Yargıç, gerek duyulduğunda Daireye yardımcı olabilecek raporları, taslakları ve diğer belgeleri sunar. Kabul edilebilirlik kararından sonra verilen ve başvuruyu esastan sonuçlandıran kararlar 'judgment' formatındadır ve temyize tabidir. Örneğin Mahkeme, kabul edilebilirlik kararı verdikten sonra,

Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve TAIEX (Avrupa Birliği Teknik Destek ve Bilgi Değişim Ofisi) tarafından organize edilen seminer 18-19 Ocak 2010 tarihinde Antalya'da gerçekleştirilecektir.

Seminer Programı Amaçları

- Adli işbirliği alanında ülkemizde ve uluslararası alandaki uygulamalar konusunda bilgilendirme
- Avrupa Birliğinde daha yakın adli işbirliği anlayışının kurumsal yanını oluşturan EUROJUST ve EJN'nin tanıtılması
- Yargı mensuplarının adli işbirliği yapılmasında karşılaştıkları güçlüklerin tespiti ve çözüm yolu konusunda görüş alınması
- Adli işbirliği faaliyetinin doğru şekilde işlemesi için diğer tüm tedbirler yanı sıra ilerde yapılması düşünülen geniş kapsamlı yüz yüze eğitim çalışmalarına başlangıç oluşturmak,

Seminer Konuları ve Konuşmacılar

Ülkemiz uygulamalarına ilişkin olarak Genel Müdürlüğümüz uzmanlarınca;

- Hukuki konularda İstinabe ve Tebligat yapılması
- Nafaka kararlarının yerine getirilmesi
- Çocuk Kaçırma
- Cezai konularda İstinabe ve Tebligat yapılması
- Suçluların İadesinde dikkat edilmesi gereken konular
- Hükümlülerin Nakli

Yabancı Uzmanlarca;

- Avrupa Birliğinde Adli İşbirliği
- Adli işbirliği konularında Avrupa Birliği ülkeleri uygulamaları
- EUROJUST
- EJN

Konularında sunum yapılacaktır.

EUROJUST

29 Haziran 1998 tarihli Ortak Eylem Kararı ile oluşturulan Avrupa Adli Yargı Ağı (EJN) bu konuda çok önemli bir işlevi yerine getirmiş olup, 28 Şubat 2002 tarihli Konsey Kararı ile geçici statüsü sona erdirilerek sürekli bir yapı haline dönüşen Eurojust, Avrupa Adli Yargı Ağı ile aynı amaç fakat farklı yetkilerle donatılmış tüzel kişiliği olan bir Avrupa Birliği kurumudur.

Eurojust, her Avrupa Birliği üyesi ülkeden Eurojust bünyesinde sürekli görevle çalışmak üzere seçilen temsilcilerden oluşmaktadır. Almanya'dan iki, diğer ülkelere birer temsilci Eurojust üyesi olarak atanmış olup, toplam üye sayısı onaltıdır. Halen Lahey'de faaliyetlerini sürdürmektedir.

Temel kuruluş nedeni; üye ülke savcılık ve polis teşkilatları arasında işbirliğinin kolaylaştırılması ve organize suçlarla ilgili davalarda cezaî soruşturmaların desteklenmesidir.

Eurojust'ın genel yetki alanı, Europol Sözleşmesinin 2'nci maddesinde sayılan yasa dışı uyuşturucu trafiği, karapara aklama, insan kaçakçılığı ve ticareti, radyoaktif madde ticareti, motorlu taşıtlarla ilgili suçlar, bilgisayar suçları, yolsuzluk ve dolandırıcılık suçları, suçtan kaynaklanan kazanımların aklanması suçları, çevre suçları, 21 Aralık 1988 tarihli Avrupa Birliğine üye devletlerde bir suç örgütüne katılmayı suç sayan "Ortak Eylem" anlamında cezaî bir suç örgütüne katılma suçları ve Eurojust'ın kuruluş amacı çerçevesinde kalan diğer suçlardır.

Bu suçların araştırılması ve soruşturulmasında yetkili ulusal makamlar arasında işbirliğini geliştirmek, araştırma ve soruşturmaları teşvik etmek, koordine etmek, üye devlet ve Konsey'e gerekli uzmanlık bilgisini temin etmek konuları Eurojust'ın önemli görevleri arasında sayılmaktadır.

Türkiye'de dahil olmak üzere her aday ülke, Avrupa Adli Yargı Ağı ve Eurojust için temas noktaları olarak çalışmak üzere temsilciler görevlendirmiştir. Böylece, henüz Birliğe tam üye olmadan önceki aşamada da aday ülkeler ile işbirliği geliştirilerek Birlik ile entegrasyon kolaylaştırılması hedeflenmektedir.

EJN (Avrupa Adli Yargı Ağı)

Avrupa Adli Yargı Ağı, Birliğin adalet, özgürlük ve güvenlik alanı olma amacı doğrultusundaki gelişmelerle bağlantılı olarak tüm sınıraşan suç çeşitleri ve karşılıklı adli yardım alanında, yüzü aşkın temas noktası aracılığıyla etkin ve süratli bir işbirliği yaparak önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

Avrupa Adli Yargı Ağını kuran Ortak Eylem, Schengen Sözleşmesi çerçevesinde cezaî işbirliğinin doğrudan doğruya ülke temsilcileri aracılığıyla geliştirilmesi fikrine dayanmaktadır. Bu nedenle, üye devlet temas noktalarının yeterli yabancı dil seviyesine sahip olmaları, Ortak Eylemde özellikle vurgulanmıştır.

Avrupa Adli Yargı Ağı cezaî konulardaki işbirliğini, Adli Ağ web sayfası, Atlas, Solon, Compendium adıyla kurulan elektronik sistemler aracılığıyla sürdürmekte olup, mevcut araçlara yenilerinin eklenmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Adli işbirliği ile tüm alanlarda Avrupa Adli Yargı Ağının etkisi giderek güçlenmektedir. Avrupa Yakalama Müzekkeresi uygulamasında yetkili Adli

İçindekiler
10

CEPEJ WEB SAYFAMIZ HİZMETİNİZDE

www.uhdigm.adalet.gov.tr/cepej/

Avrupa Konseyi Avrupa Adaletin Ekinliği Komisyonu (CEPEJ), yargı alanları içinde bulunan herkesin yasal haklarını etkin bir şekilde kullanmasının sağlanmasını ve böylece vatandaşların adli sisteme olan güveninin artmasını öngören bir bakış açısıyla, Avrupa Konseyi (AK) üyesi ülkelerin adli sistemlerinin etkinliğini ve fonksiyonlarını geliştirmek ve bu konularla ilgili olarak AK tarafından kabul edilen uluslararası hukuki belgelerin daha iyi şekilde uygulanmasını mümkün hale getirmek üzere faaliyet göstermektedir.

CEPEJ ile ülkemiz adına Bakanlığımız tarafından sağlanan koordinasyona ilişkin organizasyon yapısının güçlendirilmesi ve yürütülen faaliyetlerin tüm yargı camiası tarafından yakından takip edilebilmesi için Genel Müdürlüğümüz web sitesinde ayrı bir sayfa oluşturulmuştur.

Web sayfasında öncelikle CEPEJ'in genel olarak tanıtımına ilişkin bilgiler, komisyon tarafından yapılan çalışma alanları, ilişkili olduğu diğer kuruluşlar ve ilgili linkler yanı sıra tarafımızdan yürütülen faaliyetler yer almaktadır.

İkinci bölümde ise CEPEJ'e ilişkin temel belgelere yer verilmiştir. Bunlardan en önemlisi iki yılda bir yayımlanmakta olan "Avrupa Adli Sistemleri" raporlarının İngilizce metni ile birlikte gayri resmi Türkçe tercümeleleridir. Ayrıca bu raporlar hakkında yapılmış akademik çalışmalara da link verilmiştir.

CEPEJ konusuna ilişkin yapılan çalışmalara paralel olarak web sayfasının da içeriğinin de gelişeceğini, bilgilendirme aracı olmasının yanında, tüm hukuk camiasının katkıda bulunacağı bir işbirliği platformuna dönüşeceğini ümit ediyoruz.

CEPEJ ÇALIŞMA GRUBU

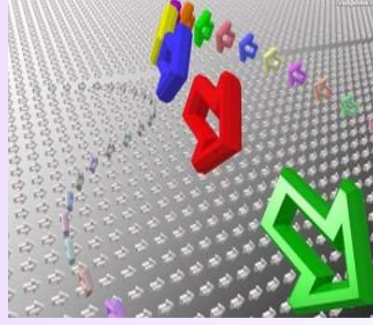
İçindekiler
15

ADLİ İŞBİRLİĞİ REHBERLERİ

Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi

Adli işbirliği yargılamanın tamamlanması amacıyla herhangi bir hukukî işlemin yapılması için Türk ve yabancı adli makamlar arasında cezaî ve hukukî alanda karşılıklı olarak yapılan her türlü faaliyetleri ifade etmektedir.

Esasen adaletin gerçekleşmesine hizmet eden adli işbirliği evrakları, şekli olarak da talepte bulunan ülkenin adli sisteminin temsilcileri olarak da görülmektedir.

Adli işbirliği evraklarının hem esasa hem şekle ilişkin görevlerini ifa edebilmeleri için, içeriğinde olduğu kadar şekli olarak evrakın hazırlanmasına gösterilecek özen ve dikkatte önem arz etmektedir.

Usulüne uygun hazırlanmayan talepler eksikliklerin tamamlanması için iade edilmekle zaman kaybına yol açmakta veya tam olarak anlaşılabilen evrakların gereği eksik olarak ifa edilmektedir.

Diğer taraftan, kabul etmek gerekir ki adli makamlarımızın yoğun iş yükü arasında adli işbirliği evrakına özen ve dikkati gösterebilmesi de ayrı bir zaman ve emek gerektirmektedir. Ayrıca uluslararası hukuka ilişkin uygulamalar ile adli makamlarımız sık karşılaştıkları için tecrübe birikiminin oluşumu zaman almaktadır. Adli işbirliği yapılmasına ilişkin Genelgelerimiz bulunmakla birlikte kapsamının geniş olması nedeniyle belirli bir konuda uygulamanın nasıl olacağı konusunda tereddütler oluşabilmektedir.

Bu sebeplerle uygulamacılara sözleşme ve genelge gibi hukuki metinlerin uygulaması ile birlikte bu konudaki uygulamalarımıza ilişkin tecrübe birikimleri ile harmanlanmasıyla oluşturulmuş, en çok karşılaşılan işlere ilişkin aşamalarına göre hangi işlemlerin yapılacağını ve bu aşamaya ilişkin hukuki metinlerden oluşan rehberler hazırladık.

- 1- [Ceza İstinabe Rehberi:](#)
- 2- [Ceza Tebligat Rehberi:](#)
- 3- [Adres tespiti, Nüfus-Sabika Temin Rehberi:](#)
- 4- [Yabancı Ölüm Olaylarının Bildirim Rehberi:](#)
- 5- [Yabancı Tutukluluk-Tahliye Rehberi:](#)
- 6- [Yabancı Ceza Kararlarının İnfazı Rehberi:](#)

NOT: 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi yasalastığında rehberlerde güncelleme yapılacaktır.

Amaç:

Avrupa Birliğindeki en iyi uygulamalar göz önünde bulundurularak yargının mevcut iş yükünü azaltacak, yargılama süresinin uzamasını önleyecek, kişilerin yargıya yaptıkları başvurularda daha etkin sonuçlar almalarını sağlayacak bir mahkeme yönetim sisteminin ve bu sisteminin işlemlerini sağlayacak teknik alt yapının kurulması ayrıca söz konusu sistemi etkin ve süratli bir şekilde sürdürebilecek donanıma sahip bir personel kadrosunun eğitilmesinin sağlamak olan Türkiye'de Mahkeme Yönetim Sisteminin desteklenmesi projesi ilk sonuçlarını vermeye başlamıştır.

Proje ilk olarak 2006 yılında anılan amaçların etkin şekilde gerçekleştirilmesi için üç aşamalı olarak planlanmıştır. Bunlar:

1-İhtiyaç Analizi aşaması:

Bu bölümde daha etkin ve hızlı bir yargılamanın temini için mevcut mahkeme yönetim sistemimiz ele alınıp, İş yükü, insan kaynakları, bütçe vb. açılarından incelenmiş ilgili mevzuat taranarak nasıl bir yol izlenmesi gerektiği ve bu alanda ne gibi yeni düzenlemelerin yapılması gerektiği hususunda bir sonuç raporu ve strateji belgesi hazırlanmıştır.

Yerli ve yabancı ekipler tarafından Manavgat, Ankara, Bursa, Antalya, Çorlu ve Bodrum adliyelerini kapsayan bir dizi çalışma ziyareti yapılmıştır.

Yurt içindeki çalışmaların tamamlanmasının ardından mahkeme yönetimi alanında Avrupa'daki en iyi uygulamaların yerinde görülmesi amacıyla Bu alanda yapılacak değişiklikler konusunda en yetkili merci olan Hakimler Savcılar Yüksek Kurulumuzun Avusturya'yı ziyaret etmiş, Projede görev olan yerli ve yabancı diğer uzmanlar Almanya, Fransa ve Hollanda'yı kapsayan 3 çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

2- Stratejik Planlama Aşaması:

Analiz aşamasının ardından elde edilen sonuçlar bir rapor haline getirilerek mahkeme yönetim sistemindeki mevcut sorunlar ve çözüm önerileri ortaya konulmuştur.

Bir önceki aşamaya katılmış kişiler arasından seçilen bir çalışma grubu en iyi uygulamalar temelinde, yeni mahkeme yönetim sistemine ilişkin bir strateji planı hazırlamıştır.

3- Uygulama aşaması:

İş yükleri, coğrafi konumları gibi çeşitli kriterlere göre, Aydın, Konya, Rize, Mardin ve Manavgat olmak üzere belirlenen 5 adet pilot adliyede, önceki aşamalarda altyapısı oluşturulan yeni sistem mevzuat değişikliği içermeyen yenilikle uygulanmaya başlanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar ara ve son değerlendirme raporları aracılığıyla izlenmeye devam etmektedir.

Mevcut sistemimizin etkinliğinin artırılması açısından alternatif olabilecek nitelikte olan ve pilot adliyelerde başlayan yeniliklerin başlıcaları şöyle sıralanabilir:

- Mevcut idari müdürler adliye müdürü olarak eğitilmiş bu yolla etkinlikleri artırılarak ve başsavcıların yargısal nitelikte olmayan adliyenin ihtiyaçlarına yönelik birçok idari görevi bu kişilere devredilerek başsavcılarının yükleri azaltılmıştır.
- Mahkeme ve savcılıklara şimdilik stajyer hâkimlerden oluşan adli yardımcıları tahsis edilerek yargılama hazırlık çalışmalarında yargıçların hukuk eğitimi almış kişilerce desteklenmesini sağlanmış ve bu yolla hem karar kalitesi hem de göreve yeni başlayacak hâkimlerin saha tecrübesi artırılmıştır.
- Mevcut iş yüküne olumsuz tesir eden adliye koridor kalabalığının önlenmesi amacıyla ön büro ve danışma masaları kurulmuş duruşma dışındaki işlemlerin dava açmak dâhil buralarda yapılması sağlanarak, hem yargıya başvuranların zaman kaybının önüne geçilmiş hem de hizmet verenlere daha etkin çalışabilecekleri bir çalışma ortamı tesis edilmiştir.
- Bu bağlamda yeni yapılan adliyelerde hâkim ve savcı odalarının yerleri ayrılmış ve bu kişilere doğrudan bu kişiler ile ilgili olmayan konularda erişim zorlaştırılmıştır.
- Pilot adliyelerde çalışan ve hukuk eğitimi olmayan memurlar için görev tanımlarını içeren bir rehber hazırlanmış böylece bu kadro, usta çırak ilişkisi ile uzun bir zamanda öğrenecekleri sorumluluklarını ilk elden öğrenebilecekleri bir kaynağa kavuşturulmuştur.

Bu rehber Bakanlığımız bilgi işlem dairesinin desteği ile on-line olarak da memurlarımızın kullanımına sunulacaktır.

- Sıkça başvuru alan yargı yollarına ilişkin olarak, ağıdalı hukuk dilinden uzak ve vatandaşın rahatça anlayabileceği bir dil broşürleri hazırlanmıştır.

İçindekiler
12

HEYET ZİYARETİ (ABD)

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ HEYET ZİYARETİNDE GÜNDEM BAŞLIKLARI (20-21 Ekim 2009)

* ABD Makamları tarafından geç ele alınmasının sebebinin sistemden kaynaklandığı, ABD Savcılık Ofisi'nin konuyu ele alış biçiminden kaynaklandığı, gelen taleplerin 94 yargı bölgesi içerisinde bulunduğu eyalete göre Federal Savcılara tevdi edildiği, Federal Savcılarının delillerin durumuna göre avukatları delillerin bulunduğu yere yönlendirdikleri, Federal avukatların mahkemeye başvurarak her türlü delili toplayabildiği, tanık dinlemelerinde tanık gönüllü olarak ifade vermek isterse FBI ajanlarının tanığın adresine giderek ifadesini aldığı, tanıklar gönüllü olarak davete icabet etmiyorlarsa bunlar hakkında Federal Savcı tarafından mahkemeye müracaatla celp düzenletirilebildiği ifade edilmiştir. Bu konuda taleplerin ABD Büyükelçiliği'ndeki Yerleşik Hukuk Danışmanı aracılığı ile akıbetlerinin araştırılmasının mümkün bulunduğu, böylelikle gecikmelerin en aza indirilebileceği ifade edilmiştir.

* Hakaret ve sövme suçlarına ilişkin taleplerin ABD Anayasası uyarınca suç teşkil etmeyip ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi nedeniyle çifte cezalandırılabilme şartına uymadığından otomatikman reddedilse dahi, mahkemelerce gönderilen taleplerin gönderilmemesi halinde yargılamanın yapılamayacağı, bu sebeple bu taleplerin sonuçsuz kalacağı bilinse dahi gönderilmesi gerekliliği ifade edildi.

* İnternet aracılığı ile işlenen suçlarda IP adresinin tespiti için ABD'ye gönderilen adli yardım taleplerinin çoğu zaman bu bilgilerin ilgili servis sağlayıcı firmalar tarafından belirli bir süre sonunda imha edilmesi sebebiyle karşılanmadığı, bu taleplerin başarılı olması isteniyorsa, talebi yapacak savcılığın derhal "Preservation Letter" denilen bir mektubu tanzimle ilgili şirketlere göndermesi gerektiği, aksi halde talep ilgili şirkete gidinceye kadar bu bilgilerin imha edileceği ifade edildi. Bu konu ile ilgili bir örnek mektup ile şirketlerin irtibat bilgilerinin ABD Yerleşik Hukuk Danışmanı'ndan temin edilebileceği ifade edildi.

* Aciliyet arz eden adli yardım ve iade taleplerinde e-mail ve faks yolunun da ilave olarak kullanılabilmesi vurgulandı.

* ABD tarafınca ön ödeme ihtararı yapılmasının istendiği taleplerde sistemleri gereği sıkıntı doğduğu, böyle bir tebliği yapmalarının mümkün

olmadığı ifade edildi.

* ABD Makamlarından adli yardım yolu ile telefon dinlemesi istenebilmesi için iki ülke arasında yürütülmekte olan müşterek bir soruşturma olması gerektiği, aksi halde bunun mümkün olamayacağı ifade edildi.

* ABD'ye gönderilen adli yardım taleplerinin çok detaylı olması, sorulmak istenen soruların detaylı olarak talepte belirtilmesinin önemli olduğu ifade edildi.

* ABD tarafınca Türkiye'den gönderilen evrakta tercümelerin iyileşmiş olduğu ifade edildi.

* ABD talepleri konusunda yapılan tutuklamaların derhal mail ortamında

İçindekiler
13

YÜKSEK YARGI KARARI
(Suçluların Geri Verilmesinde Hususilik Kuralı)

T.C.
YARGITAY
5. Ceza Dairesi

TÜRK MİLLETİ ADINA
Y A R G I T A Y İ L A M I

Esas No : 2006/12962
Karar No : 2007/853

TUTUKLU
Tebliğname No : 11/2006-203313

İran İslam Cumhuriyeti Adli Makamlarının 19.02.2006 gün, 288.1.84 sayılı tutuklama emri nedeniyle iadesi talep edilen A.A hakkında yapılan yargılama sonunda 5237 sayılı TCK'nun 18/1-8 maddesi gereğince rüşvet, zimmet, dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarından iadesine dair İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesinden verilen 17.07.2006 gün ve 2006/801 Değişik İş Karar sayılı hükmün süresi içinde Yargıtay'ca incelenmesi A.A. müdafii tarafından istenilmiş olduğundan dava evrakı C.Başsavcılığının bozma isteyen tebliğname ve Yüksek 11. Ceza Dairesinin görevsizlik kararı ile gönderilmekle incelendi:

Duruşmalı inceleme sistemini düzenleyen CMUK'nun 318. maddesindeki Ağır Cezalı işler tanımına, Ağır Ceza Mahkemesinin görevini düzenleyen 5235 Sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, görev ve yetkileri Hakkındaki Kanunun 12. maddesi kapsamına ve mahkemece verilen iade kararının duruşmalı incelemeyi gerektiren işlerden olmamasına göre; sanık müdafinin duruşma isteğinin CMUK.nun 318. maddesi uyarınca reddiyle, temyiz incelemesinin duruşmasız yapılmasına karar verildikten sonra gereği düşünüldü.

5237 Sayılı TCK'nun 18/son, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesinin 14. ve Türkiye Cumhuriyeti ile İran Devleti Arasında İadei Mücrimin ve Cezai Mevadda Adli Müzaheret Muahedenamesi'nin 4. maddesi gereğince iade edilen şahsın, iadedden evvel ika ettiği ve geri verme kararına dayanak teşkil eden suçlardan başka bir fiilden dolayı yargılanamayacağı gibi bir ceza veya emniyet tedbirinin infazı için tutuklanamayacağı ve herhangi bir surette hürriyetinin kısıtlanamayacağı nazara alınarak, iade eden Devletin egemenlik hakkıyla ilgili bu kuralın işletilebilmesi için iade taleplerinde ve kararında

geri vermeye konu edilen suçların ika edildikleri yer, zaman ve hukuki tavsiflerinin açıkça gösterilmesi gerektiği ve geri verme talebinde sanığın sadece yasal olmayan yollarla halktan para toplamak suretiyle dolandırıcılık ve sahte pasaport düzenleme suçlarını işlediği ve bu suçlardan dolayı takip altında bulunduğu bildirildiği halde, iade talebi ve ekindeki izahnamede yer almayan zimmet ve rüşvet suçlarından da iadesine karar verilmesi, ayrıca kararda dolandırıcılık ve sahtecilik suçlarının işleniş biçimleri ve hukuki tavsiflerinin sarih ve iade sonrası yapılacak yargılamanın kapsamını belirleyecek şekilde gösterilmemesi,

İadesi talep edilenin "siyasi lider olduğu, atılı suçlarla ilgisi bulunmadığı, İran Devleti Adli Makamlarının kendisini eylemci olarak gösterip idamını istedikleri ve bu nedenle İran'dan kaçmak zorunda kaldığı, iadesi durumunda idam cezasına çarptırılacağı, işkence ve kötü muameleye maruz kalacağı" yönündeki savunmasının reddine ilişkin nedenlerin yasal dayanağının karar yerinde açıklanmaması suretiyle CMK'nun 230. maddesine muhalefet edilmesi,
Kabule göre de;

5237 sayılı TCK.nun 18/4-5. maddesiyle geri verme talebinin incelenmesi ve iade kararı verilmesi hususlarında yargı ve idari makamları ayrı ayrı görevlendirilerek karma geri verme sisteminin kabul edildiği, mahkemenin bu madde ve Türkiye'nin taraf olduğu ilgili uluslararası sözleşmelere göre geri verme talebinin kabul edilebilir olduğuna karar vermesinden sonra bu kararın yerine getirilip getirilmemesinin Bakanlar Kurulunun taktirine bağlı olduğu nazara alınarak; tüm deliller toplandıktan sonra "geri verme talebinin kabul edilebilir olduğuna" karar verilmesiyle yetinilmesi yerine, doğrudan "iadesine" karar verilmesi,

Kanuna aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülümüş olduğundan hükmün bu sebepten dolayı 5320 Sayılı Yasanın 8/1. maddesi de gözetilerek CMUK.nun 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, 12.02.2007 gününde oybirliği ile karar verildi.

İçindekiler
14

UHDİGM İLE YAZIŞMALARDA ÖNEMLİ HUSUSLAR

Adli işbirliğinde yabancı ülkeler ile yazışma yapıldığından, adli makamlarımız taleplerini UYAP ile birlikte fiziki olarak da göndermekte, buna göre Genel Müdürlüğümüze gelen evrak hem elektronik hem de fiziki olarak işlenmektedir.

Gelen evrak ilgi ve konusuna göre ilgili bölüme havale edilerek işlem görmektedir. İlgi ve konu doğru girildiği takdirde evrakın doğru şube ve büroya iletilmesi ve dosyasının kolayca bulunabilmesi sağlanmakta, aksi halde ise işlemlerin yapılmasında süre uzadı gibi, bulunamayan veya yanlış iletilen evrak nedeniyle gereksiz yazışmalar yapılmasına sebep olmaktadır.

Bu nedenle, evrakın hızlı ve doğru olarak işlem görebilmesi için Genel Müdürlüğümüz ile yapılan yazışmalarda aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmesinde yarar görülmektedir;

1- İlginin doğru ve tam yazılması

Genel Müdürlüğümüz yazısına cevaben yazılan evrakın evveliyatının bulunabilmesi için Genel Müdürlüğümüz ilgisinde geçen evrak sayısının tam olarak girilmesi gerekmektedir.

2- Konunun üst yazı içeriğinde belirtilmesi

Özellikle, Genel Müdürlüğümüze ilk defa iletilen evrak için evrakın konusunun üst yazı içeriğinde bahsedilmesi büyük önem taşımaktadır.

Genel Müdürlüğümüzce yürütülen faaliyetlere ilişkin konu başlıkları;

- 1- Ceza İstinabe
- 2- Ceza Tebligat
- 3- Suçluların İadesi
- 4- Hükümlülerin Nakli
- 5- Hukuk İstinabe
- 6- Hukuk Tebligat
- 7- Nafaka
- 8- Çocuk Kaçırma
- 9- İnsan Hakları
- 10- Diğer

3- Fiziki ve elektronik evrak iletimi

Özellikle yurtdışına iletilecek olan adli işbirliği evrakının imzalı ve onaylı aslının fiziki olarak elektronik yazışmadan ayrıca gönderilmesi gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen kriterlere uyulmasının işlemlerin yapılmasında etkinliği sağlayacağı ve tüm ilgililerin işlerini kolaylaştıracağı öngörülmektedir.

İçindekiler
15

UHDİGM'DE KADRO DEĞİŞİMİ**ARAMIZDAN AYRILAN HÂKİMLER**

Dr. Murat Yardımcı "Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü' Dair Başkanlığı Görevine"
Tetkik Hâkimi

Ender Tiftikçi "Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimliği Görevine"
Tetkik Hâkimi

B. Tufan TURAN "Bodrum Cumhuriyet Başsavcılığına"
Daire Başkanı

Atanmışlardır.

Kendilerine UHDİGM'e katkılarından dolayı teşekkür ediyor, yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

GEÇİCİ GÖREVLE AYRILAN HÂKİMLER

Dr. Şener DALYAN "Avrupa Konseyi (FATF) Bünyesinde Secondary Olarak Strassborg'a"

Tetkik Hâkimi

Mehmet ARI
Tetkik Hâkimi

" Fransa Adli Yargı Staj Programı Çerçevesinde Bordeaux'e"

H. Seval ARSLAN
Tetkik Hâkimi

"Jean Monnet Master Programı çerçevesinde İngiltere'ye"

Harun Mert
Tetkik Hâkimi

"Yurtdışı Dil Öğretim Programı Çerçevesinde ABD'ye"

Seda T. MANAV
Tetkik Hâkimi

"Yurtdışı Dil Öğretim Programı Çerçevesinde ABD'ye"

Görevlendirilmişlerdir.

Başarılar diliyoruz.

ARAMIZA KATILAN HÂKİMLER

Levent KURT
Daire Başkanı

"Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nden"

Nihat ULUSU
Tetkik Hâkimi

"Personel Genel Müdürlüğü'nden"

Ergün ŞAHİN
Tetkik Hâkimi

"Personel Genel Müdürlüğü'nden"

İlyas PEHLİVAN
Tetkik Hâkimi

"Eğitim Dairesi Başkanlığı'ndan"

Feyzullah TAŞKIN
Tetkik Hâkimi

"Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nden"

Uğurtan ALTIN

"Kanunlar Genel Müdürlüğü'nden"

Genel Müdürlüğümüze atanmışlardır.

Kendilerine "Hoşgeldiniz" diyoruz.

GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Abdullah CEBECİ
Genel Müdür Yrd.

Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi

YAYIN KURULU

Dr. Nevzat AKBİLEK
Tetkik Hâkimi

Talip AYDIN
Tetkik Hâkimi

Aslan ÖZDEMİR

DANIŞMAN

Dr. Fazlı DOĞAN
Daire Başkanı

Nurullah YAMALI
Tetkik Hâkimi

G.Gülfem BOZDAĞ
Tetkik Hâkimi

Tetkik Hâkimi

Bu sayının yayımlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor,
gelecek sayıda buluşmak üzere diyoruz.

www.TERRAdeGIS.de

www.TERRAdeGIS.de